

**Region
Värmland**
Revisionskontoret
Marcus Olofsson

Rev/20027

Granskning gällande implementering av barnkonventionen, inkl uppföljning

Rapport 14-20

Granskning gällande implementering av barnkonventionen, inkl. uppföljning

Bakgrund

Region Värmlands revisorer har ansvar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har revisorerna utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket de beskrivit de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Baserad på granskningsstrategin tas sedan en årlig riskbedömning och revisionsplan fram. I ”Revisionsplan 2020” har en granskning avseende implementeringen av barnkonventionen aktualiserats.

Barnkonventionen inkorporerades i svensk lagstiftning den 1 januari 2020 och lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter trädde då i kraft. Lagen syftar främst till att synliggöra barnets rättigheter samt att skapa en grund för ett mer barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet.

En annan central utgångspunkt för granskningen är den skrivning som finns i Regionplan 2020 och flerårsplan 2020-2022, som anger vikten av att fortsätta implementeringen av barnkonventionen i hela organisationen och att barns rättigheter beaktas i beslutsprocesser och ärenden som rör barn. Inriktningen för denna granskning kommer huvudsakligen att vara på förutsättningarna för implementeringen av barnkonventionen på en övergripande nivå, det vill säga i styrning och uppföljning.

En annan utgångspunkt för granskningen är att följa upp den förstudie som genomfördes 2015 som handlade om implementeringen av barnkonventionen i det dåvarande landstinget.

Syfte

Syftet är att på en övergripande nivå bedöma i vilken utsträckning Region Värmland vidtagit åtgärder för att beakta kraven i barnkonventionen och lagen om barnets rättigheter. Granskningen syftar även till att följa upp undersökningen från 2015 rörande barnkonventionen i det tidigare landstinget i Värmland.

Granskningen ska ge svar på följande revisionsfrågor:

- Hur har barnkonventionens krav arbetats in i Region Värmlands styrande dokument och vilka mål och indikatorer finns?
- På vilka sätt beaktas barnrättsperspektivet i den politiska beslutsprocessen?

- Vilka resurser och stöd finns för implementering av barnkonventionen?
- Hur säkerställs att uppföljning av implementeringen av barnkonventionen sker?
- Har de synpunkter som lämnades i förstudien från 2015 beaktats?

Avgränsning

Denna granskning fokuserar på de övergripande förutsättningarna för implementering av barnkonventionen i form av styrning, politiska beslut och strategiskt arbete. Granskningen fokuserar därmed inte på implementeringen i verksamheten. Det innebär att ingen närmare granskning av verksamheternas arbete, följsamhet till lagen eller om barn får sina rättigheter uppfyllda i praktiken kommer att undersökas i denna rapport.

I barnkonventionen och i svensk lag definieras barn som varje människa under 18 års ålder. Med barnrättsperspektiv menas det perspektiv som utgår från konventionens artiklar och dess syn på barnet som rättighetsbärare. Det skiljer sig från barnets eget perspektiv respektive ett barnperspektiv, varav det senare främst handlar om att myndighetspersoner försöker sätta sig in i vad barnet tycker och känner och sedan gör en bedömning av vad som är bäst för barnet.

Revisionskriterier

Det underlag som utgjort revisionskriterier för granskningen är i huvudsak följande:

- Fullmäktigebeslut och relevanta interna styrdokument som Regionplan 2020 med Flerårsplan 2020 – 2022, nämndplaner, reglementen, strategidokument och andra styrdokument.
- Kommunlag (2017:725)
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter
- SKR: framgångsfaktorer/implementeringsnycklar för barnkonventionen

Ansvarig nämnd

Enligt kommunallagen ska regionstyrelsen leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet (KL, 6 kap, § 1). Regionstyrelsen ska likaså uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på regionens ekonomiska ställning (KL, 6 kap, § 11) samt se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt (KL, 6 kap, § 6). Regionstyrelsen har även det övergripande ansvaret för hur Region Värmlands verksamhet bedrivs.

I styrelsens reglemente, under avsnittet ”regionstyrelsens uppgifter”,

framgår att styrelsen har det övergripande ansvaret för Region Värmlands hållbarhetsarbete och för arbetet utifrån målen i Agenda 2030, samt att ansvara för rättighetsfrågor enligt FN:s deklARATIONER m.fl.

I Kultur- och bildningsnämndens reglemente framgår att ett av nämndens ansvarsområden är folkhälsoarbetet (och att ta fram förslag till folkhälsoplan). Det strategiska arbetet med implementeringen av barnkonventionen och barnrättsfrågorna ingår som en del i folkhälsoarbetet.

Metod

Granskningen har genomförts i form av dokumentstudier och intervjuer. Intervjuer har genomförts med en barnrättsstrateg, enhetschefer för enheten hållbar utveckling samt med folkhälso- och kulturdirektören. Rapporten är sakgranskad av intervjuade personer.

Bakgrund – barnkonventionen

Barnkonventionen antogs av FN:s generalförsamling 1989 och är ett rättsligt bindande internationellt avtal med totalt 54 artiklar. Artiklarna 1-42 gäller som svensk lag. Fyra av artiklarna utgör konventionens grundläggande principer, vilka är vägledande för hur helheten ska tolkas:

- Artikel 2 – alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- Artikel 3 – barnets bästa ska vara vägledande vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga. Begreppet barnets bästa är konventionens grundpelare.
- Artikel 6 – säger att varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas.
- Artikel 12 – varje barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne.

Sverige ratificerade konventionen 1990 och är numera ett av de 94 länder som inkorporerat konventionen i sin nationella lagstiftning, vilket alltså skedde den 1 januari 2020. Den nya lagen innebär bland annat att barn får ett starkare skydd och rättigheter genom att domstolar och rättstillämpare ska beakta barnets rättigheter. En annan effekt är att införandet av ett mer barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet påskyndas.

Regioner och andra offentliga aktörer ansvarar för att säkerställa att barnkonventionen implementeras i den egna verksamheten. Det gäller för samtliga verksamheter och inte enbart de som huvudsakligen riktar sig till barn. Exempelvis ska hälso- och sjukvården arbeta för att barnet ska mötas med respekt, att barnets integritet beaktas på samma sätt som en vuxen och att barnet informeras om sin behandling utifrån dennes egna förutsättningar.

Även om konventionen tagits in lagstiftningen så pågår fortfarande Barnkonventionsutredningens arbete med att kartlägga hur svensk lagstiftning och praxis stämmer överens med rättigheterna i

barnkonventionen. Syftet med kartläggningen är att ge ett stöd i det fortsatta arbetet med transformering av barnkonventionens bestämmelser. Ett betänkande har lämnats från utredningen till regeringen i november 2020.

Region Värmlands arbete med barnkonventionen – ett urval

Arbetet med barnrättsfrågor kan sägas ingå som en del av Region Värmlands samlade arbete med hållbar utveckling (den sociala dimensionen), folkhälsa och mänskliga rättigheter. Det dåvarande Landstinget respektive kommunalförbundet har arbetat aktivt med barnkonventionen och barnrättsperspektivet under en lång tid. Redan 1999 beslutade dåvarande Landstingsfullmäktige att verkställa barnkonventionen i hela verksamheten. Under 2009 antog landstingsfullmäktige en handlingsplan baserad på FN:s konvention om barnets rättigheter. Den uppdaterades 2014 och gällde fram till och med 2017. Det dåvarande kommunalförbundet i Värmland beslutade att inrätta en barnkommission under 2015 där fokus bland annat var på särskilt sårbara grupper samt utveckling av metoder och arbetssätt.

Under våren 2017 erbjöds Landstinget i Värmland av Sveriges Kommuner och landsting (SKL) tillsammans med andra berörda aktörer inom offentlig och ideell sektor att bli ett så kallat modellän för barnkonventionen. Landstingsstyrelsen beslutade att tillmötesgå erbjudandet vilket bland annat innebar att få extra stöd från SKL gällande utbildningsinsatser och att bygga en gemensam struktur i länet för det fortsatta arbetet med barnrättsfrågorna. Beslutet innebar också ta fram en förnyad handlingsplan i samverkan med berörda aktörer. Den dåvarande landstingsdirektören fick i uppdrag att genomföra beslutet (LK/170790).

Under 2020 har Region Värmland utsetts till pilotlän av SKR när det gäller att utveckla den första nationella patientenkäten för barn där barn svarar själva.

Framgångsfaktorer för implementering av barnkonventionen i styrning

SKR har tagit fram ett antal framgångsfaktorer eller nycklar för att underlätta för kommuner och regioner att implementera barnrättsperspektivet i samband med att barnkonventionen blev lag 2020.

- Det finns ett beslut som är fattat på högsta nivå om att arbeta med barnkonventionen.
- Det finns ett beslut om återrapportering av barnrättsarbetet till den politiska nivån.
- Beslutad budget innefattar ett barnrättsperspektiv.
- Förtroendevalda har fått utbildning om konventionen och dess tillämpning i beslutsprocesser.
- Kunskap och statistik om barns uppväxtvillkor används som underlag för beslut.

Dessa faktorer kommer att fungera som utgångspunkter vid tolkning och analys av granskningens resultat.

Granskningens resultat

I det följande avsnittet redovisas granskningens resultat utifrån syfte och frågeställningar.

Hur har barnkonventionens krav arbetats in i Region Värmlands styrande dokument och vilka mål och indikatorer finns?

Enligt SKR:s framgångsfaktorer är politiskt fattade beslut om att aktivt arbeta med barnkonventionen en viktig förutsättning för en god implementering. Utgångspunkten för att besvara denna frågeställning har varit att granska i vilken utsträckning barnkonventionen och barnrättsperspektivet återges i styrande dokument vad gäller planering och målsättningar.

Planerande styrdokument

I den av Regionfullmäktige beslutade Regionplan 2020 med flerårsplan 2020-2022 anges explicit gällande barnkonventionen att: *”Det är viktigt att Region Värmland fortsätter arbetet med att implementera konventionen i hela organisationen, så att barns rättigheter beaktas i beslutsprocesser och ärenden som rör barn.”*. Vidare kan arbetet med barns rättigheter ses som en del av Region Värmlands samlade arbete med hållbar utveckling samtidigt som det finns flera kopplingar till de globala Agenda 2030-målen, som också är ett prioriterat område i planen.

En genomgång har även gjorts av styrelsens respektive varje nämnds planeringsdokument för 2020; det vill säga nämndplanen. Kultur- och bildningsnämnden som ansvarar för folkhälsoarbetet och barnrättsfrågorna anger i sin nämndplan att fokus bland annat ska vara på barn och unga i nämndens strategiarbete. Nämnden ska även utifrån mål i gällande Folkhälsoplan arbeta med att: *”ge barn och unga en bra start i livet genom att bland annat arbeta för barnets rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter”*. I Patientnämndens plan anges att *”barnets bästa”* alltid ska beaktas om patienten är ett barn.

I Regionplanen återges även att Hälso- och sjukvårdsnämndens uppdrag och mål bland annat ska vara att implementera barnperspektivet inom nämndens uppdrag. I nämndens mätplan för år 2020 finns indikatorer som berör barn utifrån ett patientperspektiv. Som nämndes i bakgrundsbeskrivning pågår även ett arbete med att anpassa den nationella patientenkäten så att barn kan delta. I mätplanen för 2021 anges att ett arbete med att införa barnkonsekvensanalys i verksamheterna ska påbörjas.

I det övergripande styrdokumentet för verksamheten; Förvaltningsplan 2020 som bygger på regionplanen och nämndplanerna, anges inget explicit som berör implementeringen av barnkonventionen. Däremot är hållbarhetsarbetet och de globala Agenda 2030 målen som på olika sätt har kopplingar till barnrättsfrågorna en av förvaltningarnas huvudsakliga prioriteringar för 2020.

En annan av SKR:s framgångsfaktorer handlar om att budgeten bör innefatta ett barnrättsperspektiv. Vid genomgång av gällande budgetanvisningar påträffas inga direktiv eller liknande som anger att barnrättsperspektivet ska beaktas i budgetprocessen.

Riktlinjen *Styrande dokument – struktur, fastställande och hantering* (RS/190178) som anger hur Region Värmlands styrande dokument ska vara utformade etc innehåller inte några specifika kriterier som baseras på barnkonventionen och barnrättsperspektivet. Däremot anges att planerande och reglerande styrdokument ska utgå från regionens vision och värdegrund som bland annat grundas på inkludering och andra hållbarhetsaspekter.

När det gäller de strategiska måldokumenterna så har folkhälsost strategi, kulturplan samt Värmlandsstrategin granskats närmare. Samtliga dessa dokument revideras under innevarande år och remissversioner är antingen framtagna eller håller på att tas fram. Den nuvarande folkhälsoplanen (2014-2020) genomförs i samverkan med bland annat länets kommuner och har det övergripande målet *en god och jämlik hälsa i hela befolkningen*. Vidare finns tre prioriterade insatsområden varav barn och ungas hälsa är ett. Till området barn och ungas hälsa finns fem delmål varav ett handlar om annat att öka barns och ungas kunskap om sina rättigheter utifrån konventionen:

- Färre med övervikt och fetma
- Fler med psykisk hälsa
- Fler ska avstå från ANDT-bruk
- Fler har kunskap om barnets rättigheter
- Färre utsätts för hälsorisker i sin närmiljö

I den gällande kulturplanen (2017-2020) är kultur för, med och av barn och unga ett prioriterat område och det finns ett övergripande mål om att öka barn och ungas inflytande och delaktighet i kulturlivet.

I den gällande Värmlandsstrategin (2014-2020) lyfts barns och ungas möjligheter till att leva ett gott liv. I remissversionen av förslaget till ny Värmlandsstrategi lyfts barn och ungas perspektiv samt barnrättsperspektivet på ett tydligare sätt då det är ett av strategins genomsyrande perspektiv.

Handlingsplan för barnrättsarbetet

Som beskrevs i bakgrundsdelen har landstinget sedan 2009 arbetat efter en handlingsplan för att implementera och tillämpa barnkonventionen. Den senaste versionen antogs av landstingsstyrelsen 2014. I handlingsplanen återfinns följande sex delmål:

- Kunskap om barnets rättigheter och krav enligt barnkonventionen ska finnas hos politiker, tjänstemän och personal.
- Medborgarna ska ha ökad kunskap om barnets rättigheter och krav enligt barnkonventionen.
- Beslutsfattare ska säkerställa att barnets rättigheter beaktas i alla beslut som berör barn direkt eller indirekt.

- Följa barns hälsa och livsvillkor. Utveckla och beskriva hälsodata för barn.
- Barns delaktighet och inflytande i landstinget.
- Barns rätt till skydd.

I samband med att landstingsstyrelsen beslutade att bli modellän för införande av barnkonventionen 2017 så beslutades samtidigt att en ny handlingsplan skulle tas fram i samverkan med övriga relevanta aktörer i länet¹.

Det finns dock ingen ny handlingsplan framtagen ännu och i granskningen framkommer att den äldre planen fortfarande används som utgångspunkt för det strategiska arbetet tills att en ny plan är upprättad. Utifrån det som framkommer i granskningen är en bidragande orsak till att en ny plan inte tagits fram att det i viss mån fördröjts genom regionbildningen samt att det varit otydligt i vilket forum som frågan ska lyftas med tanke på att det är flera externa intressenter i form av kommuner, statliga myndigheter och ideell sektor som ska arbeta tillsammans i framtagandet av planen.

Sammanfattande bedömning

Den samlade bedömningen är att många av de övergripande styrdokumenterna såväl i planeringsprocessen som på strategisk nivå till viss del beaktar barnrättsperspektivet på antingen ett mer direkt sätt eller ett indirekt sätt genom kopplingen till Agenda 2030-målen. Dock saknas perspektivet i exempelvis budgetanvisningen. Fullmäktige har genom sin regionplan angett att implementeringen av konventionen ska fortsätta och att arbetet med att ta tillvara barns rättigheter ska beaktas i beslut som rör dem. Tidigare har den handlingsplan som fanns i landstinget angett riktningen genom dess målsättningar. I granskningen framkommer att den fortfarande används som utgångspunkt då ingen ny handlingsplan ännu tagits fram sedan beslutet 2017. Det har dock inte framkommit ifall det skett någon uppföljning utifrån handlingsplanens målsättningar under de senaste åren. Tolkningen är att handlingsplanens nuvarande status som mål och strategidokument är oklart.

Utifrån ovanstående och tidigare beslut rekommenderas styrelse och ansvarig nämnd att förtydliga intentionerna med det fortsatta implementeringsarbetet av barnkonventionen och barnrättsperspektivet.

---

¹ I samma ärende beslutades även att inrätta en barnkommission. Ordföranden i Kultur- och bildningsnämnden beskriver ärendets status i ett interpellationssvar från 2019 och hänvisar till en utredning som bland annat visar att mycket av det pågående arbete som sker inom området ligger i linje med förslaget om barnkommission och att det finns etablerade samverkansformer med liknande uppdrag

På vilka sätt beaktas barnrättsperspektivet i den politiska beslutsprocessen?

Utifrån SKR:s implementeringsnycklar är exempelvis barnkonsekvensanalyser och användande av statistik om barns uppväxtvillkor viktiga underlag för beslut.

Sedan några år tillbaka finns en barnchecklista framtagen som ska användas inför varje beslut inom organisationen som berör barn. Checklistan innehåller kontrollfrågor med uppgift att säkerställa att barns perspektiv och rättigheter tas tillvara:

- Vilka barn eller ungdomar berörs av detta beslut?
- Innebär beslutet att barns och ungdomars bästa sätts i främsta rummet?
- Innebär beslutet att barns och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter beaktas?
- Innebär beslutet att barns och ungdomars rätt till god hälsa och utveckling beaktas?
- Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening?
- Har särskild hänsyn tagits till behov hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning?

Som framkommit i en annan granskning kring Region Värmlands arbete med Agenda 2030 så pågår ett arbete med att ta fram ett mer heltäckande underlag som ska fungera som en slags ”hållbarhetsäkring” av beslut inom regionen där barnrätt tillsammans med andra perspektiv som jämlikhet och jämställdhet ingår.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har under 2019 (HSN/190329) tagit beslut om att ge regiondirektören i uppdrag att ta fram rutiner för hur barnchecklistan och barnkonsekvensanalys ska användas vid beslutsfattande inom nämndens ansvarsområde och verksamhet. En barnkonsekvensanalys kan ses som en påbyggnad av checklistan vars syfte är att inkludera barn på ett bättre sätt. I granskningen framkommer att arbetet är inne i slutskedet och en mall ska testas i några utvalda verksamheter inom kort.

Vid sidan av ovanstående utgör Elevhälsodatabasen ELSA en viktig källa till kunskap om barn och unga för regionen och kommunerna i länet. Databasen ger en övergripande bild av hälsoläget bland barn 6-17 år som underlättar möjligheterna till både främjande och förebyggande insatser inom skola, elevhälsa och annat folkhälsoarbete.

Sammanfattande bedömning

Bedömningen är att det finns goda förutsättningarna för styrelse och nämnder att beakta barnrättsperspektivet i beslutsprocesser genom exempelvis användandet av barnchecklistor. Dock kan inte någon bedömning göras i denna granskning när det gäller systematiken i användandet av checklistorna. Genom barnkonsekvensanalys inför beslut i verksamheter bedöms barnets rättigheter stärkas ytterligare.

Vilka resurser och stöd finns för implementering av barnkonventionen?

På verksamhetsnivå finns en nyskapad enhet för hållbar utveckling, som består av cirka 40 medarbetare. Enheten är en sammanslagning av tidigare enheter inom folkhälsa och samhällsmedicin, miljö samt utvecklingsenheten. Dess uppdrag består av att driva utvecklingsarbete, stötta organisationen med sakkunskap kring hållbarhetsfrågor vid planering, genomförande och uppföljning.

Inom enheten finns en strateg som har ett särskilt uppdrag att arbeta med barnrättsfrågorna. Det strategiska arbetet består till stor del av att utveckla arbetssätt och driva frågor om barnrätt samt att genomföra utbildningar på olika nivåer inom och utanför organisationen. Vid sidan av barnrättsstrategen finns en särskild arbetsgrupp med personer från olika delar av verksamheten med uppdrag att samordna det interna arbetet i Region Värmland och stötta vid länsgemensamma utbildningar med mera.

Barnrättsombuden har tillsammans med cheferna en viktig roll i det interna arbetet med att implementera barnkonventionen och att öka kunskapen inom organisationen när det gäller barnrättsfrågor. I dagsläget utgör de cirka 100 personer och arbetar inom olika yrken och verksamheter, främst i hälso- och sjukvården och tandvården. De ska förutom det rent informativa uppdraget även samverka med sin chef för att utveckla barnrättsarbetet i verksamheten.

I granskningen framkommer att det finns uppdragsbeskrivningar framtagna för arbetsgruppen respektive barnrättsombuden och att dessa ska revideras.

Som beskrevs i bakgrundsdelen erbjöds Landstinget i Värmland av SKL under 2017 att tillsammans med andra berörda aktörer i länet bli ett modellän för införandet av barnkonventionen. Den dåvarande landstingsstyrelsen beslutade (LS § 89, LK170790) att anta SKL:s erbjudande. De aktiviteter som genomförts i anslutning till detta har bland annat inneburit återkommande utbildningstillfällen, seminarier och workshops, som anordnats i samarbete med SKL/SKR där politiker, tjänstepersoner och representanter från ideell sektor från hela länet deltagit. Fram tills idag har cirka 200 politiker och tjänstepersoner i länet genomgått en fyradagars ombudsutbildning².

I samband med seminarier och workshops har det bland annat föreslagits att det tillskapas en regional struktur liknande det regionala barnrättsforum som finns i Skåne för att komma vidare i det länsgemensamma arbetet. Forumet i Skåne kan beskrivas som en regional plattform för ökad kunskap och samverkan för att tillvarata barnets rättigheter i länet där regionen, länets kommuner, länsstyrelsen och ideella organisationer ingår.

---

² I demokratiberedningen har under hösten 2020 frågan om utbildningen för politiska barnrättsombud lyfts då det framförts oklarheter kring syftet.

Sammanfattande bedömning

Bedömningen är att det utifrån ovanstående finns goda förutsättningar för att driva barnrättsfrågorna inom organisationen, genom de resurser som finns i form av strategier, arbetsgrupper och den ombudsstruktur som byggts upp.

Hur säkerställs att uppföljning gällande implementeringen av barnkonventionen sker?

Enligt SKR:s modell för en framgångsrik implementering av barnkonventionen är beslut om återrapportering av barnrättsarbetet till den politiska nivån viktigt. Utifrån den handlingsplan som verksamheten fortfarande arbetar efter (och som dåvarande landstingsstyrelsen tog beslut om att ersätta 2017) ska uppföljning och rapportering av arbetet göras till: "...landstingsstyrelsens AU som är politisk styrgrupp samt till folkhälso- och tandvårdsutskottet som är politisk referensgrupp". Efter regionbildningen har en omorganisation skett som inneburit att utskotten inte finns kvar och att en nämndstruktur tillkommit istället. Ansvaret för det strategiska arbetet med barnrättsfrågorna ligger idag tillsammans med folkhälsofrågorna hos Kultur- och bildningsnämnden.

I granskningen framkommer att ingen justering av strukturen för återrapporteringen av handlingsplanens mål ännu skett med anledning av omorganisationen och den nya ansvarsfördelningen. Däremot redovisas de aktiviteter som genomförts inom ramen för det strategiska barnrättsarbetet i nämndens delårsrapport för 2020 och till viss del även i årsredovisningen för 2019 (även i Region Värmlands samlade delårsredovisning för 2020 finns en kortare text om barnrättsarbetet). Vid sidan av denna form av redovisning har Kultur- och bildningsnämnden även fått information om det pågående barnrättsarbetet på sitt sammanträde i april 2020. Även Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Demokratiberedningen har fått liknande muntliga föredragningar.

Sammanfattande bedömning

Bedömningen är att styrelse och nämnder delvis säkerställt att barnkonventionen följs upp och återrapporteras till den politiska nivån. Viss återrapportering sker till ansvarig nämnd genom delårs- respektive årsredovisning samt genom muntliga föredrag, men inte utifrån målen i handlingsplanen. Det beror bland annat på att den gamla strukturen för återrapportering inte är kompatibel med nuvarande organisering och ansvarsfördelning och att statusen för handlingsplanen och dess målsättningar bedöms vara oklar.

Har de synpunkter som lämnades i förstudien från 2015 beaktats?

Under 2015 genomförde revisorerna en förstudie av hur det dåvarande landstinget i Värmland arbetade med implementeringen av barnkonventionen. Slutsatserna och bedömningen i förstudien var i huvudsak att erforderliga mål och handlingsplaner för implementeringen av barnkonventionen tagits fram. Dock bedömdes

återrapporteringen av måluppfyllelsen till Landstingsstyrelsen eller dess utskott kunna förbättras genom en tydligare struktur avseende återrapportering av handlingsplanens mål arbetas fram.

I och med att föregående granskning sändes för kännedom till styrelse och utskott så har inget yttrande över rapporten tagits fram och som således har kunnat följas upp. Utifrån att det skett en omorganisation är det även svårt att göra en direkt jämförelse av hur återrapporteringen av handlingsplanen sker idag jämfört med tiden för föregående granskning. Se även svar på föregående fråga.

Slutsatser och kommentarer

Det huvudsakliga syftet har varit att på en övergripande nivå bedöma i vilken utsträckning Region Värmland vidtagit åtgärder för att beakta kraven i barnkonventionen och lagen om barnets rättigheter. Granskningen har även syftat till att följa upp den tidigare förstudien från 2015 rörande implementeringen av barnkonventionen i landstinget i Värmland.

Utifrån granskningen och SKR:s framgångsfaktorer bedöms förutsättningarna för implementering och följsamhet till konventionen/den nya lagen generellt vara goda genom de styrdokument och beslut som tagits tidigare på den politiska nivån samt genom den struktur i form av arbetsgrupper, ombudsuppdrag, kunskap och utbildningar m.m. som byggts upp under en längre tid. SKR:s erbjudande om att bli modellän för barnkonventionen vittnar om att arbetet legat i framkant.

Användandet av barnchecklista inför exempelvis politiska beslut samt införandet av så kallad barnkonsekvensanalys på verksamhetsnivå kan anses vara goda verktyg för att säkra barns rättigheter i beslutsprocesser på olika nivåer inom regionen.

Arbetet med Värmland som modellän/-region för barnrättsarbetet pågår och framförallt har utbildningsinsatser och andra aktiviteter genomförts i länet från det att beslutet togs 2017 och fram tills idag. Samtidigt beslutades att ta fram en handlingsplan för det fortsatta barnrättsarbetet i samverkan med flera olika aktörer som kommuner statliga myndigheter och ideell sektor i länet. En sådan handlingsplan har ej ännu tagits fram ännu och orsaken till detta kan, enligt det som framkommer i granskningen, bero på oklarheter som uppkommit efter regionbildningen och den omorganisation som genomförts.

Återrapportering sker enligt det som framkommit i granskningen i huvudsak genom Kultur- och bildningsnämndens års- och delårsrapportering. Det sker dock ingen direkt redovisning av målen i den gällande handlingsplanen i den utsträckning som tidigare revisionsgranskning förslog, varken till styrelse eller ansvarig nämnd. Detta är troligtvis ett uttryck för att handlingsplanens nuvarande status som mål och strategidokument är oklart.

Med anledning av Regionfullmäktiges ambition inom området och utifrån tidigare beslut rekommenderas Regionstyrelsen och Kultur- och bildningsnämnden utifrån respektive roll och ansvar att förtydliga intentionerna med det fortsatta arbetet med implementeringen av barnkonventionen och barnrättsperspektivet.

Marcus Olofsson
Yrkesrevisor, revisionskontoret